মই অসমীয়া

চৈয়দ আব্দুল মালিক

সুদূৰ পশ্চিম এৰি,
এৰি থৈ স্বৰ্ণপুৰী ৰাজঅন্তঃপুৰ,
বিজয় সপোন দেখি আহিলোঁ যিদিনা
উজনি সোঁতত মেলি ভটীয়নি ভুৰ;
বিজয়ৰ তৃষা লৈ, গৌৰৱৰ কৰি অভিযান,
লুইত পাৰত গালোঁ দৃপ্ত উচ্ছ্বাসত,
আপোনাৰ বিজয়ৰ গান।

ভৰি দিলোঁ — অসমৰ সেউজীয়া দূৰবৰি বনত —
সেই দিনা — যিদিনা অসম-ৰাজ অসমৰ সিংহ-আসনত।
ৰতাহত উৰে মুক্ত অসমৰ পতাকা স্বাধীন,
প্ৰান্তে প্ৰান্তে বাজে মাথোঁ গৌৰৱৰ, বিজয়ৰ
মুক্তগীত বিৰাম বিহীন।

সেইদিনা অসমত বিচাৰিলোঁ আপোনাৰ বল
মোগলৰ বিজয়ী শকতি,
দেখুৱাম অসমক বিশ্বজয়ী মোগলৰ অনিৰুদ্ধ গতি।
অসমৰ মজিয়াত মোছলেমৰ মুক্তৰাজ কৰিম থাপনা,
অসম আমাৰ হ'ব, কামৰূপ হ'ব মোগলৰ
কায়মনে কৰিলোঁ কামনা।

যিদিনা নামিলোঁ আহি অসমৰ সমৰ-থলীত,
মিনাকৰা বনৰ বুকুত,
অসমৰ হেং-দাং জিলিকিল দুপৰৰ পূৰ্ণ আলোকত।
পুৰুষ-তিৰোতা আহি স্বদেশৰ স্বাধীনতা হেতু
থিয় দিলে ৰণ-প্ৰাংগণত,
ৰণচণ্ডী মূৰ্তি ধৰি স্বাধীন পুৰুষ-নাৰী
বুকুপাতি নামিল ৰণত।
ক'তনো লুকাল বল ৰাজপুতজয়ী মোগলৰ সবল বাহুৰ
অসমৰ সমৰ-থলীত,
ক'ৰ অত পালে বল অসমৰ সেনানীয়ে
শুকান সান্দহ আৰু পানী আঁজলিত।।
বিজয়ী অসমে গালে অসমৰ স্বাধীনতা গান
বিজয়ৰ গৌৰৱ আৱৰি.
মোগলে এবাৰ পালে, শকতিৰ নব পৰিচয়
দেশ-প্ৰাণ, মুক্ত-প্ৰাণ, অসমৰ স্বদেশ ভকতি।
পৰাজিত মোগলৰ সেইদিনা পৰিল চকুত
অসমৰ বিনন্দীয়া ৰূপ,
ভক্তি-প্ৰেম সৌন্দৰ্য্যৰ খনি;
কাণত পৰিল আহি মুক্ত-প্ৰাণ অসমৰ
উচ্ছ্বসিত সংগীতৰ সুমধুৰ ধ্বনি।

মোগলে উভতি চালে--
এয়েই অসম, চৌদিশে ধূসৰ পাহাৰ,
প্ৰতিটো বনৰ পাত জাংফাই, মিনাকৰা, ৰূপ জাতিষ্কাৰ।
দুবৰিৰ পাতে পাতে মুকুতাৰ থোপা. গছকত ভাগে মৰকত,
হাতীৰ দাঁতেৰে কৰে খৰমৰ চুলা,
ভৰি ধোৱে পোবালৰ ভৰা দলঙত।

বাঘ-নখ পিন্ধে খাৰু, ভবিৰ আঙঠি, ম'হ-শিং পেঁপাটি বজায়,
হাঁহ-কণী, চাউলেৰে অসমৰ স্বৰ্গদেৱে দেউল সজায়।
নদীৰ বালিত ভৰা সোণ চেঁকুৰীয়া,
  গুড়ি হয় গচকত ভাগি,
পুঠিয়ে কাণত পিন্ধে সোণৰ থুৰীয়া
  ভেকুলীয়ে ফোঁট লৈ সজায় সুৱাগী;
নিষ্কৰ্মা ধোদৰ দলে বান্ধে বাজ আলি,
  দ'ল সাজে ঢালি পিঠা গুড়ি;
বাৰটি 'সাগৰ' খানি, ৰচে বননিত
  ৰংঘৰ কাৰেংঘৰ দীপ্ত স্বৰ্গপুৰী।
সোণৰ অসম ই যে, হীৰা-মণি মৰকত ধূলিত বাগৰে,
মাটিৰ চৰুত জুখি, সোণচৰু ৰূপচৰু দিয়ে ঘৰে ঘৰে।

মুখৰ মাতত সৰে মৰমৰ মউ,
  গীত শুনি শিল পমি যায়;
এয়েই অসম দেশ জগতত আৰু
  এনুৱা অসম দেশ, এনুৱা ৰূপেৰে
    নাই ক'তো নাই।
মোহ গ'ল দুৰণিৰ বিদেশী মোগল
  অসমত যেতিয়া দেখিলে সৰগৰ ৰূপ-বিনন্দীয়া,
অসমত বন্দী হ'ল, অসমৰ ৰূপ-মুগ্ধ
  দূৰৰ মোগল আহি হ'ল অসমীয়া।।
আহোম আমাৰ ৰজা, সেই দিন ধৰি
  মোৰ দেশ এই কামৰূপ।

অসমৰ হকে যুঁজি, অসমৰ হকে মৰোঁ,
  জলি ইয়াতে শেষ হয় জীৱনৰ ধূপ।

সেই দিন ধৰি মই অসমৰ অসমীয়া,
ধৰ্ম মোৰ, জাতি মোৰ অসমীয়া প্ৰাণৰ আপোন।
বিকশি উঠিল মোৰ অসমৰ দূৰবিতে
নন্দনৰ বিনন্দীয়া সুখৰ সপোন!
জীয়াই থাকোঁতে মই এই পৃথিৱীত
চিৰদিন ইয়াৰে অসমীয়া
মৰিলেও অসমৰে মই।
মৰাৰ পিছতো যদি আহোঁ পুনু কেতিয়াবা
আহিম ইয়ালৈ ঘূৰি,
স্মিৰিতিৰ ইতিহাস লৈ
অসমৰে অসমীয়া হৈ।
অসমীয়া ভাষা মোৰ, কথা মোৰ, গীত মোৰ,
অসমৰ প্ৰকৃতিয়ে ৰচা;
বিহগ কিন্নৰ যত শুনিলে নিৰৱ হয়
অসমীয়া গীত মোৰ হৃদয় ওপচা।

জনমৰ লগে লগে সুৰদী অসমী মাতে
অসমীক চিঞৰিলোঁ—'আই'—
যিদিনা মুদিম চকু সিদিনাও 'যাওঁ' বুলি
কৈ যাম অসমীক দু-ওঁঠ কঁপাই।

সৰগত কেতিয়াবা থাকোঁতে সুখত ভোল
স্মৃতিহীন আলোক পুৰত,
মৰতত কোনোবাই সুঁৱৰিলে নাম মোৰ
অসমৰ সুৰদীয়া ভাষাৰ সুৰত।
চিনি পাম, বুজি পাম আমৰণ সৰগতো
মোৰ এই ভাষা অসমীয়া,
সৰগৰ গী[illegible]
অসমৰ গীতটি সুৰীয়া।

জীৱনে-মৰণে মই চিৰদিন অসমীয়া,
অসমীয়া দেহ-প্ৰাণ-মন;
জীয়াই থাকোঁতে মই অসমৰে অসমীয়া,
মৰিলেও ৰবি ল'ম অসমৰ অমিয়া মৰণ।

কবি-পৰিচয় ঃ

চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ জন্ম হয় ১৯১৯ চনত গোলাঘাট জিলাৰ নাহৰণিত। তেওঁ অসমীয়া গল্প আৰু উপন্যাস সাহিত্যলৈ এক নতুন তৰংগ কঢ়িয়াই আনিছিল। তেওঁক গল্পসম্ৰাট বুলি কোৱা হয়। গল্পকাৰ আৰু ঔপন্যাসিক হোৱা বাবে তেওঁ কবি হিচাপে অল্পচৰ্চিত। কিন্তু তেওঁৰ কবিতায়ো আমাৰ সাহিত্য ৰাজকৈয়ে সমৃদ্ধ কৰিছে। তেওঁৰ একমাত্ৰ কবিতা পুথিখনৰ নাম হৈছে 'বেদুইন'। অসমীয়া আধুনিক কবিসকলৰ প্ৰথম পৰ্বত তেওঁ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৰঙণি যোগাইছে। তেওঁৰ কবিতাত শব্দৰ সুষম আৰু অৰ্থৱহ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। তেওঁ 'অঘৰী আত্মাৰ কাহিনী' নামৰ উপন্যাসখনৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ কৰে। 'সুৰুযমুখীৰ স্বপ্ন' তেওঁৰ আন এখন বিখ্যাত উপন্যাস। তেওঁৰ গল্প-উপন্যাসৰ ভাষাতো এক কাব্যিক আয়তন দেখা যায়। গল্প-উপন্যাসৰ পৰা 'জেতুকা পাতৰ দৰে', 'মমতাজ' আদি চলচ্চিত্ৰ নিৰ্মিত হৈছে। মুঠতে কবি, গল্পকাৰ আৰু ঔপন্যাসিক চৈয়দ আব্দুল মালিকে অসমীয়া সাহিত্যলৈ যাউতিযুগীয়া অৱদান আগবঢ়াইছে। তেওঁৰ আন আন ৰচনাৰাজি হ'ল — 'পৰশমণি', 'আধাৰশিলা', 'মৰহা ফুল', 'ৰূপতীৰ্থৰ যাত্ৰী', 'ধন্য নৰতনু ভাল', 'স্বাক্ষৰ', 'ছবিঘৰ', 'ৰঙাগৰা', 'ৰজনীগন্ধাৰ চকুলো' ইত্যাদি। তেওঁ ১৯৭৭ চনৰ অসম সাহিত্য সভাৰ অভয়াপুৰী অধিৱেশনৰ সভাপতি আসনো অলংকৃত কৰিছিল। এইজনা বিখ্যাত সাহিত্যিকৰ ২০০০ চনত দেহান্তৰ ঘটে।

পাঠবোধ ঃ

'মই অসমীয়া' কবিতাটোৰ মাজেৰে কবিৰ স্বদেশৰ প্ৰতি আনুগত্য আৰু স্বজাতিৰ প্ৰতি থকা নিৰ্ভাঁজ ভালপোৱা প্ৰকাশিত হৈছে। অসমৰ অতীত ইতিহাস ব্যঞ্জিত হোৱা কবিতাটোত অসম বুৰঞ্জীৰ নানা দিশো ফুটি উঠিছে। মোগলসকলে অসম আক্ৰমণ কৰিবলৈ আহি অসমীয়া মানুহৰ বীৰত্ব দেখি বিস্মিত হৈছে। অসমীয়া ল'ৰা-তিৰোতাৰ মাজত দেখা পোৱা স্বদেশপ্ৰেমে মোগলসকলৰ অন্তৰ চুইছে। পৰাজিত মোগলৰ বহুতেই যুদ্ধবন্দী হিচাপে অসমত থাকি পাছলৈ অসমীয়া হৈ পৰিল। এনে-হিমন্তৰে তেওঁলোকে অসমীয়া সংস্কৃতিৰ লগত একাকাৰ হৈ পৰিল। কবিয়ে কবিতাটোত মোগলৰ দৃষ্টিৰে

অসমৰ অতীত ইতিহাস অৱলোকন কৰিছে। অসমীয়া জাতিৰ বীৰত্বৰ সেই বিজয়গাথা আজিও যেন অক্ষুণ্ণ হৈ আছে। কবিয়ে সেয়েহে অসমৰ বাবে যুঁজিব খুজিছে আৰু অসমৰ বাবে মৰিবও খুজিছে। মৰিলেও অসমীয়া হৈ জনম ল'বলৈ তেওঁ আশা কৰিছে। অসমীয়া পৰিচয়েৰে তেওঁ জীৱনে-মৰণে চিৰকাল থাকিব খোজে এই মাটিৰ মায়াত বন্দী হৈ। অসমীয়া গীত-মাত আৰু ভাষা তেওঁ সৰগতো চিনি পাব বুলি দৃঢ়তাৰে কৈছে। এই দৃঢ়তাই আমাৰ অতীত আৰু বৰ্তমানৰ সংযোগ-সেতু। জীৱনে-মৰণে অসমীয়া হ'ব খোজা কবিজনাৰ এয়া এক অনুপম কবিতা য'ত ঐতিহ্যৰ মাজেৰে জাগৰিত হৈছে মাতৃভূমিৰ প্ৰতি গভীৰ কৃতজ্ঞতা।

শব্দাৰ্থ আৰু টোকা ঃ

অনিৰুদ্ধ ঃ যাক ৰোধ কৰিব নোৱাৰি; বাৰণ কৰিব নোৱাৰি।

আপোনাৰ ঃ নিজৰ।

আলোক ঃ পোহৰ।

এনুৱা ঃ এনেকুৱা।

উচ্ছ্বাস ঃ উলাহ; আনন্দ; আবেগ।

কায়মনে ঃ মনে-প্ৰাণে; অন্তৰেৰে।

কাৰেংঘৰ ঃ আহোম ৰজাই বাস কৰা ঘৰ।

কিন্নৰ ঃ কুবেৰৰ পাৰিষদ; দেৱলোকৰ গায়ন, এওঁলোকৰ মুখ ঘোঁৰাৰ দৰে গা মানুহৰ দৰে।

খৰম ঃ ভৰিত পিন্ধা কাঠৰ পাদুকা।

খৰমৰ চুলা ঃ কাঠৰ পাদুকাযোৰত পিন্ধাৰ বাবে খুঁটি এটা থাকে। তাকে খৰমৰ চুলা বোলা হয়।

জাতিষ্কাৰ ঃ জকমকীয়া; উত্তমৰূপে সজোৱা।

তৃষা ঃ তৃষ্ণাতুৰ; বৰকৈ হেঁপাহ জগা।

দৃপ্ত ঃ গৰ্বযুক্ত মনোভাৱ।।

দীপ্ত ঃ আলোকিত; উজ্জ্বল; জিলিকি থকা।

ধোদ ঃ এলেহুৱা।

ধূসৰ ঃ অস্পষ্ট; ধোঁৱাময়।

নদীৰ বালিত ভৰা সোণ চেঁকুৰীয়া ঃ সকলো বস্তুৰে উভৈনদী অসমত নদীৰ বালিতো সোণ পোৱা গৈছিল

নিষ্কৰ্মা ধোদৰ দলে বান্ধে ৰাজ আলি ঃ ধোদ মানে অতি এলেহুৱা লোক। এনে লোকে কোনো কাৰণতে কাম কৰি নাখায়। এনেহেন ধোদেও স্বৰ্গদেউৰ সুশাসনৰ ফলত ৰাজআলি নিৰ্মাণ কৰিছিল।

পুঠিয়ে কাণত পিন্ধে... সজায় সুবাগী ঃ অসমৰ সকলো বস্তুৱে ইমান মূল্যবান আৰু ধুনীয়া যে পুঠি মাছৰ দৰে সৰু জীৱটোৱেও কাণত সোণৰ থুৰীয়া পিন্ধে আৰু ভেকুলীৰ নিচিনা ক্ষুদ্ৰ প্ৰাণীটোৱেও ফোঁট লৈ ধুনীয়া হৈ থাকে। অৰ্থাৎ অসম প্ৰকৃতিৰ দানত অপৰূপা হৈ পৰে।

পুনু ঃ পুনৰ।

পোৱাল ভৰা দলঙত ঃ প্ৰবাল এবিধ মূল্যবান সামগ্ৰী। ইয়াৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত দলঙত অসমীয়াই ভৰি থোৱা কাৰ্য সম্পাদন কৰে।

জাংফাই ঃ অসমৰ উত্তৰ-পূব ফালৰ মিচিমি পৰ্বতত পোৱা এবিধ গছৰ ৰঙীন গোটমৰা আঠা। ইয়াৰে কেৰু, মণি তৈয়াৰ কৰা হয়।

বিনন্দীয়া ঃ ধুনীয়া; মনোমোহা।

বিহগ ঃ চৰাই, পক্ষী।

বিৰাম বিহীন ঃ কোনো যতি বা বাধা নপৰাকৈ; নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে।

ভকতি ঃ ভক্তি; শ্ৰদ্ধা।

ভটীয়নি ঃ নৈৰ ভাটি বা নামনিফাল।

ভুৰ ঃ কেইডালমান কলগছ নাইবা বাঁহ নাইবা কেইখনমান কাঠৰ পাত একলগে বান্ধি নাৱৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি।

মৰকত ঃ এবিধ সেউজীয়া ৰঙৰ বাখৰ।

মৰত ঃ মৰ্ত্য

মিনাকৰা ঃ মিনা লগোৱা; মিনাৰ বহণসনা।

মুক্তৰাজ ঃ মুকলিমুৰীয়া একছত্ৰী শাসন।

মোগ্লেম ঃ মুছলমান; মোগল জাতি।

ৰংঘৰ ঃ আহোম স্বৰ্গদেউসকলে বা ডাঙৰীয়াসকলে ৰং-ধেমালি কৰা আৰু তাত বহি বাহিৰৰ চোতালত মানুহ, জন্তু আদিৰ যুঁজ, খেল-ধেমালি আদি চোৱা ঘৰ। স্বৰ্গদেউ প্ৰমত্ত সিংহৰ ৰাজত্বকালত এই ৰংঘৰ নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল।

ৰণচণ্ডী ঃ যুদ্ধলৈ সাজু হৈ উঠা মানুহ।

ৰাজ অন্তঃপুৰ ঃ ৰজাৰ অন্তেষপুৰ।

শকতি ঃ শক্তি; বল।

শুকান সান্দহ ঃ তিওৱা চাউল ভাজি খুন্দি প্ৰস্তুত কৰা এবিধ জলপান।

সমৰ ঃ যুদ্ধ।

সৰগ ঃ স্বৰ্গ।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

শব্দার্থ ও টীকা :

[illegible]

[illegible]

সুত : পুত্র।

[illegible]

সাগৰ খানি ঃ আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ ৰাজত্বকালত ঠায়ে ঠায়ে ডাঙৰ ডাঙৰ পুখুৰী খন্দা হৈছিল। পুখুৰীবোৰ ইমান ডাঙৰ যে ইয়াক সাগৰৰ লগতহে তুলনা কৰিব পাৰি। উদাহৰণস্বৰূপে শিৱসাগৰ, জয়সাগৰ, গৌৰীসাগৰ, ইত্যাদি।

সুৰাগী ঃ অধিক ধুনীয়াকৈ নিজকে সজোৱা।

স্বৰ্ণপুৰী ঃ সোণেৰে নিৰ্মাণ কৰা নগৰ।

স্মিৰিতি ঃ স্মৃতি।

হাঁহকণী, চাউলেৰে অসমৰ স্বৰ্গদেৱে দেউল সজায় ঃ অসমৰ পুৰণি মঠ-মন্দিৰবোৰ নিৰ্মাণ কৰোঁতে স্বৰ্গদেউসকলে হাঁহ কণী, বৰা চাউল আদিৰে কৰাল তৈয়াৰ কৰি ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

হেংদাং ঃ আহোম যুগত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ তৰোৱাল।

প্ৰশ্নাৱলী

ভাব-বিষয়ক ঃ

১। চমু উত্তৰ দিয়া ঃ

ক) চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ কবিতা-পুথি এখনৰ নাম লিখা।

খ) মোগলসকলে অসমৰ ক'ত ভৰি দিছিল?

গ) অসমৰ হেংদাং ক'ত জিলিকিছিল?

ঘ) অসমীয়াসকলে কিহেৰে তৈয়াৰী পেঁপা বজাইছিল?

ঙ) অসমৰ স্বৰ্গদেৱে কিহেৰে দেউল সাজিছিল?

২। 'অসমৰ হেংদাং জিলিকিল
দুপৰৰ পূৰ্ণ আলোকত'— কথাখিনিৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা।

৩। অসমৰ পুৰুষ-নাৰীয়ে কেনেদৰে বৰ্ণলৈ ওলাই আহিছিল নিজৰ ভাষাৰে লিখা।

৪। 'ক'ত অত বল পালে অসমৰ সেনানীয়ে
শুকান সান্দহ আৰু পানী আঁজলিত।'
— কথাষাৰৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা।

৫। 'মই অসমীয়া' কবিতাটিত অসমৰ প্ৰকৃতিৰ নিসৰ্গীয়া ৰূপ কিদৰে প্ৰতিফলিত হৈছে বুজাই লিখা।

৬। কবি চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ চমু পৰিচয় দিয়া।

৭। অসমলৈ যুদ্ধ কৰিবলৈ আহি মোগলসকলে অসমৰ ৰূপ কিদৰে বৰ্ণনা কৰিছে বুজাই লিখা।

৮। ব্যাখ্যা কৰা ঃ

(ক) মোগলে এবাৰ পালে শকতিৰ নৱ পৰিচয়
দেশ-প্ৰাণ, মুক্ত-প্ৰাণ, অসমৰ স্বদেশ ভকতি।

(খ) দুৱৰিৰ পাতে পাতে মুকুতাৰ থোপা গচকত ভাগে মৰকত,
হাতীৰ দাঁতেৰে কৰে খৰমৰ চুলা,
ভৰি থোৱে পোৱালৰ ভৰা দলঙত।

(গ) মোহ গ'ল দূৰণিৰ বিদেশী মোগল
অসমত যেতিয়া দেখিলে সৰগৰ ৰূপ বিনন্দীয়া,
অসমত বন্দী হ'ল, অসমৰ ৰূপ-মুগ্ধ
দূৰৰ মোগল আহি হ'ল অসমীয়া।।

(ঘ) জীৱনে মৰণে মই চিৰদিন অসমীয়া
অসমীয়া দেহ-প্ৰাণ মন;
জীয়াই থাকোঁতে মই অসমৰে অসমীয়া,
মৰিলেও বৰি ল'ম অসমৰ অমিয়া মৰণ।

৯। 'মই অসমীয়া' কবিতাটোত কবিয়ে অসমীয়া জাতিৰ বীৰত্ব আৰু পৰাক্ৰমক কিয় প্ৰশংসা কৰিছে, তোমাৰ কথাৰে বুজাই লিখা।

১০।কবিয়ে কিয় মৰাৰ পাছতো পুনৰ অসমতে জনম ল'ম বুলি ভাবিছে বুজাই লিখা।

১১।'মই অসমীয়া' কবিতাটোৰ সাৰাংশ লিখা।

১২।'মই অসমীয়া' কবিতাটোত অসমৰ অতীত গৌৰৱৰ চানেকি কিদৰে ফুটি উঠিছে বুজাই লিখা।

ভাষা-বিষয়ক ঃ

(১) ব্যাসবাক্যসহ সমাসৰ নাম লিখা ঃ
স্বৰ্ণপুৰী; মুক্তগীত; অনিৰুদ্ধ; নিষ্কৰ্মা।

(২) তলৰ শব্দবোৰৰ নিচিনা পাঁচোটা শব্দ সাজা ঃ
বাঘ-নখ, হাঁহ-কণী, ম'হ-শিং।

(৩) বিপৰীত শব্দ লিখা ঃ
গৌৰৱ; আলোক; স্বাধীনতা; পৰাজিত; সপোন; মৰণ।

●●●